

Deklarace z Tartu

Obnovení LEADER/CLLD po roce 2020

(Návrh dokumentu k 7. 12. 2016, posláno členům ELARD a účastníkům konference ke konzultaci)

Deklarace vychází z usnesení vypracovaných 140 zástupci z 24 evropských států, kteří se 22. a 23. listopadu 2016 zúčastnili v estonském Tartu konference "Obnovení LEADER/CLLD po roce 2020 – 25 let LEADERu v Evropě!", a na základě příspěvků jednotlivých sítí sdružující místní akční skupiny. Následující deklaráce je určena pro evropské instituce a členské státy.

- 1) My, zástupci LEADER místních akčních skupin z celé Evropy, věříme, že 25 let přístupu LEADER/CLLD za současného vývoje politické situace v Evropě nabývá na **důležitosti více než kdykoliv předtím**. Jde o evropsky zakořeněný přístup zdola-nahoru, který prostřednictvím sociálního začleňování a udržitelného ekonomického rozvoje dokáže v územích, ve kterých je aplikován, vyvažovat sklony k euroskepticismu.
- 2) Ale aby toho bylo dosaženo, věříme, že je **zásadní zlepšit účinnost LEADER/CLLD**. Úsilí vynakládané Evropskou komisí a členskými státy nedostačuje tomu, aby podpořily růst LEADER/CLLD a následně jeho kvalitní výsledky. Přípravy programového období 2021-2027 přináší zásadní příležitost, kdy bude možné rozhodnout o změnách, které jsou potřeba učinit v implementaci tohoto dlouholetého přístupu.
- 3) Od doby, kdy se LEADER/CLLD stal hlavním proudem v programech rozvoje venkova, nepodařilo se dosáhnout cíle, pro který byl vytvořen – **zplnomocnit místní komunity utvářet jejich vlastní osud**.
- 4) **Tento zásadní smysl – zmocňování venkovských komunit – se při navrhování nového implementačního rámce musí brát opět na zřetel.**

Základní principy, na kterých stojí metoda LEADER, by měly být znovu uplatněny, znovu obhájeny. Cíle spojené s financováním a specifickými politikami by měly mít pouze vedlejší roli, neboť LEADER není hřiště pro zájmy sektorových politik. Kromě toho by LEADER/CLLD neměl být tlačěn do rozvoje příliš zaměřeného na inovace a "smart" rozvoj.

- 5) Věříme, že LEADER/CLLD by měl být uznávaným přístupem k rozvoji jako takový, implementovaný prostřednictvím integrovaných místních rozvojových strategií, které využívají relevantní části evropského a národního financování. Neměl by pokračovat pouze jako dodatek SZP, zejména jestli se tato politika stává čím dál tím méně orientovaná na vyvážený územní rozvoj. Chtějí-li být Komise a členské státy spokojeni s úspěchy dosažených metodou LEADER, pak musí akceptovat její autentickou verzi. **Obsah musí odpovídat značce.**
- 6) Proto věříme, že místním akčním skupinám by mělo být dáno **více pravomocí a odpovědnosti, v kontextu jasně daného rámce pro implementaci CLLD**. Členskými státy by neměl být ponechán prostor oslabovat multi-sektorální přístup, který je nedílnou součástí CLLD myšlenky. Ukázalo se, že současné definice v Nařízení o společných ustanoveních nedokáží hájit samotnou podstatu LEADER/CLLD – celistvost integrovaného přístupu.

- 7) S cílem zajistit úspěšnost v budoucí implementaci multi-fondového CLLD, kterého je LEADER součástí, žádáme, aby před začátkem příštího programového období 2021-2027 byly splněny následující podmínky.
- a) Včasná definice jednoduchých pravidel, průvodců a IT systémů snažící se o maximální harmonizaci ESI fondů. Ne pouhá simplifikace, ale **deregulace** je klíčová. Nový politický a ekonomický kontext by měl být použit pro celkový reset systému – namísto byrokratických překážek vytvořit jednoduchý rámec zaměřený na příležitosti a důvěru, ne na omezení a podezřívavost.
 - b) Pravidla, příručky a IT systémy musí být vyvinuty s opravdovou účastí samotných uživatelů – stakeholderů. Aplikace LEADER/CLLD metody začíná již tady!
 - c) Jediná cesta, jak zajistit úspěšnou implementaci multi-fondového CLLD, je na úrovni členského státu nastavení jednotného koordinačního orgánu. Na úrovni EU by měl být zřízen výbor CLLD (jako podskupina EGESIF), jehož role by měla spočívat v monitorování implementace CLLD v členských státech.
 - d) Realizace LEADER/CLLD je spojena s chybovostí, obzvláště převažuje-li na lokální úrovni hrozba sankcí. Ti, kdo podporují inovace, musí akceptovat riziko pochybení.
 - e) Kolegiální atmosféra musí být posílena. Je potřeba, aby všichni stakeholderi účastníci se procesu (MAS a řídicí orgány) byli dobře proškoleni a byli si tak vědomi specifík v LEADER/CLLD implementaci. Toho může být dosaženo pouze tehdy, jestliže zástupci ŘO a MAS budou schopni vzájemně poznávat jejich skutečné světy.
 - f) Národní síť LEADER musí být při zajišťování hladkého průběhu implementace akceptovány jako plnoprávní partneři řídicích orgánů. Musí být již od prvopočátku zapojeni do procesu utváření administrativních procedur a IT nástrojů. Evropská komise by na toto měla klást důraz.
 - g) Tento požadavek o plnohodnotné zapojení národních organizací MAS se týká obzvláště národní a nadnárodní spolupráce mezi MAS, postupy musí být navrženy na základě příkladů dobré praxe. Sjednání pravidel pro spolupráci je zásadní a mělo by být zakotveno na EU úrovni.
- 8) Vybízíme Evropskou komisi, jiné Evropské instituce a členské státy k vyvinutí veškeré snahy vedoucí k obnovení rámce LEADER/CLLD během reformy rámce ESI fondů 2021-2027.

Původní dokument je ke stažení [zde](#).

Přeložila: Alena Jaborová alena.jaborova@gmail.com

Upravila: Veronika Foltýnová v.foltynova@nsmascr.cz